

Sygn. akt V ACa 649/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w G. – V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Mariusz Wicki
Sędziowie:	SA Artur Lesiak SO del. Rafał Terlecki (spr.)
Protokolant:	stażysta Anna Lubawska

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2019 r. w G. na rozprawie

sprawy z powództwa P. B.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...) w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 1 sierpnia 2018 r., sygn. akt I C 54/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 8.100 zł (osiem tysięcy sto złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Rafał Terlecki SSA Mariusz Wicki SSA Artur Lesiak

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 649/18

UZASADNIENIE

P. B. wniósł przeciwko Skarbowi Państwa – (...) w S. pozew o zapłatę kwoty 215.250 zł tytułem wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 maja 2012 roku do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 1 sierpnia 2018 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I C 54/18, Sąd Okręgowy w S. I Wydział Cywilny w punkcie 1. oddalił powództwo, zaś w punkcie 2. zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wyroku Sąd pierwszej instancji wskazał na następujące ustalenia faktyczne.

W dniu 20 listopada 2011 roku (...) B. P. wpisany do ewidencji działalności gospodarczej, zwany podwykonawcą, reprezentowany przez P. B. zawarł umowę z (...) S.A. z siedzibą w W. jako zamawiającym na wykonanie robót budowlanych w zakresie kompleksowego wykonania robót remontowych wraz z montażem wyposażenia N. na budowie pn. (...) po wschodniej stronie (...) i delby dewiacyjnej, w ramach realizowanego przez spółkę (...) zadania pn. (...) po wschodniej stronie (...) i delby dewiacyjnej, których szczegółowy zakres określony został w Warunkach szczególnych umowy.

Za wykonane usługi powód wystawił i przedłożył spółce (...) fakturę VAT nr (...) z dnia 30 kwietnia 2012 roku na kwotę 215.250 zł z terminem płatności na dzień 30 maja 2012 roku.

W odpowiedzi na powyższe pismem z dnia 6 czerwca 2012 roku (...) S.A. w W. w nawiązaniu do wcześniejszej korespondencji dotyczącej wykonania umowy z dnia 20 grudnia 2011 roku, faktu zaprzestania wykonywania prac przez P. – P. B. z uwagi na niedoszacowanie kontraktu oraz utratę płynności finansowej, podtrzymał

swoje stanowisko co do braku podstaw żądania przez powoda jakiegokolwiek zapłaty. Nadto poinformował powoda o obciążeniu P. P. B. karą umowną w wysokości 10% wynagrodzenia określonego w akcie umowy, tj. 51.600,41 zł i wezwał do zapłaty ww. kwoty w terminie 7 dni od dnia otrzymania przedmiotowego pisma.

Pismem z dnia 18 marca 2014 roku powód wezwał do zapłaty pozwanego, kierując pismo do (...) w S., powołując w uzasadnieniu jako podstawę prawną art. 647⁽¹⁾ § 5 k.c. W odpowiedzi (...) jako jednostka Skarbu Państwa, pismem z dnia 18 kwietnia 2014 roku odmówił spełnienia żądania zapłaty kwoty 215.250 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 31 maja 2012 roku tytułem wynagrodzenia za wykonanie prac remontowych nabrzeża po wschodniej stronie (...), prac dodatkowych oraz zwrotu nakładów, jako bezzasadnego.

Powód wniósł w dniu 29 maja 2015 roku do Sądu Okręgowego w G. pozew zawierający żądanie zasądzenia na jego rzecz od (...) w S. kwoty 215.250 zł tytułem należnego wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych w (...) na podstawie umowy zawartej pomiędzy (...) S.A. w W. a powodem na rzecz pozwanego jako inwestora. Powód wskazał jako podstawę właściwości miejscowej art. 30 k.p.c. odnoszący się do osób prawnych.

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2016 roku Sąd Okręgowy w G. odrzucił pozew P. B. przeciwko (...) w S. o zapłatę. W uzasadnieniu Sąd wskazał, iż pozwany nie ma zdolności sądowej ani zdolności do czynności prawnych, nie jest osobą prawną ani fizyczną, czy też organizacją społeczną dopuszczoną do działania na podstawie obowiązujących przepisów.

Sąd Apelacyjny w G. postanowieniem z dnia 4 maja 2016 roku oddalił zażalenie powoda wywiedzione na postanowienie Sądu pierwszej instancji.

Przystępując do merytorycznej oceny żądania pozwu Sąd Okręgowy wskazał, iż nie budziło wątpliwości, że powód prowadził działalność gospodarczą do roku 2015 oraz że dochodzone roszczenie związane jest z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Nadmieniono, iż dla rozstrzygnięcia podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia istotne było ustalenie momentu wymagalności roszczenia i rozważenie czy wystąpiły okoliczności mogące mieć ewentualny wpływ na bieg trzyletniego terminu przedawnienia (art. 118 k.c.).

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż w okolicznościach niniejszej sprawy trzyletni termin przedawnienia rozpoczął bieg następnego dnia po określonym w fakturze terminie

płatności, czyli 1 czerwca 2012 roku, co oznacza, iż trzyletni termin przedawnienia zakończył bieg w dniu 1 czerwca 2015 roku – z tą również datą roszczenie powoda uległo przedawnieniu. Wskazano, iż nawet gdyby czysto hipotetycznie przyjąć korzystnie dla powoda, że w stosunku do pozwanego Skarbu Państwa – (...) w S., bieg terminu przedawnienia rozpoczął swój bieg od dnia otrzymania wezwania do zapłaty (20 marca 2014 roku), to i tak uległo ono przedawnieniu, albowiem powództwo w niniejszej sprawie wniesione zostało w dniu 30 czerwca 2017 roku. Dodano, iż pozwany skutecznie skorzystał z zarzutu przedawnienia, podnosząc go w toku postępowania, tj. w odpowiedzi na pozew. Sąd Okręgowy wskazał jednocześnie, iż nie zasługiwał na uwzględnienie argumentu powoda, że na skutek złożenia przez niego przeciwko pozwanemu pozwu o zapłatę kwoty objętej niniejszym postępowaniem do Sądu Okręgowego w G. doszło do przerwania biegu przedawnienia. Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, iż pozew odrzucony (art. 199 § 1 k.p.c.) nie przerywa biegu przedawnienia, ale raczej nie ze względu na fakt jego odrzucenia, ale dlatego, że nie był czynnością dokonaną przed odpowiednim organem (niedopuszczalność drogi sądowej lub brak jurysdykcji krajowej), nie biegł termin przedawnienia (zawisłość sporu) albo nie mógł on zostać przerwany przez wniesienie pozwu (rzecz osądzona), pozew nie był czynnością dokonaną przez uprawnionego lub czynnością skierowaną przeciwko zobowiązanemu (brak zdolności sądowej stron lub zdolności procesowej powoda), odmiennie należy traktować jedynie pozew odrzucony z powodu zapisu na sąd polubowny, gdyż tu sąd państwowy generalnie jest organem powołanym do rozpoznawania danego rodzaju spraw.

Z tych względów uznano, iż powództwo podlegało oddaleniu, wobec czego nie zachodziła potrzeba ustalenia czy zachodzą wszystkie inne przesłanki prawnomaterialne uzasadniające jego uwzględnienie.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o dyspozycję art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, ustalając wysokość kosztów zastępstwa procesowego należnych stronie pozwanej na podstawie § 2 punkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 118 k.c. poprzez przyjęcie, że dochodzone przez powoda roszczenie jest związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą,
2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 123 § 1 punkt 1 i 2 k.c. poprzez przyjęcie, iż w przedmiotowej sprawie nie nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia,
3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 117 § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie.

Mając na uwadze powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 212.250,88 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 maja 2012 roku do dnia zapłaty, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Ponadto skarżący wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, iż Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy i czyni je podstawą swego rozstrzygnięcia. Sąd Odwoławczy podziela również dokonaną przez Sąd pierwszej instancji ocenę materiału dowodowego, która nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów, o której mowa w art. 233 § 1 k.p.c., a także poczynione przez ten Sąd rozważania prawne.

W wywiedzionym środku odwoławczym skarżący w pierwszej kolejności zarzucił naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 118 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że dochodzone przez powoda roszczenie jest związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, a tym samym, iż ulega trzyletniemu terminowi przedawnienia. Powód argumentował, iż jego żądanie pierwotnie obejmowało wynagrodzenie za roboty zlecone przez (...) S.A. umową z dnia 20 listopada 2011 roku, jednakże uwzględniając, że spółka ta za wykonane roboty nie zapłaciła, a dodatkowo odstąpiła od umowy, to pozwany jako inwestor uzyskał bez podstawy prawnej korzyść majątkową w kwocie dochodzonej pozwem. Nadto wskazano, iż powód od kilku lat nie prowadzi działalności gospodarczej, a jego roszczenie wobec

pozwanego ze względu na swoją naturę nie powinno być traktowane jako roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej w rozumieniu art. 118 k.c. – nie służy bowiem osiągnięciu celów stanowiących przedmiot działalności przedsiębiorcy. Wobec powyższego – zdaniem powoda – jego roszczenie jako niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej ulega dziesięcioletniemu terminowi przedawnienia. W ocenie Sądu Apelacyjnego z przedmiotową argumentacją nie sposób się zgodzić. Wskazać należy bowiem, iż związek roszczenia z działalnością gospodarczą istnieje wówczas, gdy czynność pozostaje w normalnym funkcjonalnym związku przyczynowym z tą działalnością, w szczególności gdy została podjęta w celu realizacji zadań związanych z przedmiotem działalności tego przedsiębiorcy. Oceny związku danego roszczenia z prowadzeniem działalności gospodarczej należy przy tym dokonywać na moment powstania roszczenia. Punktem odniesienia dla kwalifikacji roszczenia jako związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej jest zdarzenie, z którego owo roszczenie wynika. Zazwyczaj jest to czynność prawna dokonywana przez przedsiębiorcę. Funkcjonalny związek takiej czynności z prowadzeniem działalności gospodarczej przesądza o uznaniu roszczeń z niej wynikających za roszczenia podlegające trzyletniemu terminowi przedawnienia (o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej). Nie tylko jednak roszczenia wynikające z czynności prawnych mogą być kwalifikowane jako roszczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Trafnie wskazuje się, że niektóre inne zachowania przedsiębiorców, takie jak spełnienie świadczenia nienależnego czy prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia, mogą być źródłem roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Za szerokim rozumieniem związku roszczenia z prowadzeniem działalności gospodarczej przemawia brak ograniczenia w postaci kwantyfikatora w treści art. 118 k.c. – nie jest zatem konieczne, aby roszczenie miało bezpośredni związek z działalnością gospodarczą – wystarczający jest zatem chociażby pośredni związek, o ile uwzględnia on przesłankę funkcjonalności (por. m.in. M. Mataczyński, M. Saczywko [w:] M. Gutowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, t. I, wyd. 1, Warszawa 2016; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 roku, II CSK 544/11). Bezsporny na gruncie rozpoznawanej sprawy pozostaje fakt, iż dochodzone przez powoda roszczenie wynika z realizacji zawartej przez powoda z (...) S.A. w ramach prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej umowy o roboty budowlane z dnia 20 listopada 2011 roku, poza sporem pozostaje także, iż powód zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej w 2015 roku. Skoro zatem – jak powyżej wskazano – decydująca przy ocenie związku określonego roszczenia z prowadzeniem działalności gospodarczej jest

chwila powstania roszczenia, nie może budzić wątpliwości, że dochodzone przez powoda roszczenie wynika z czynności dokonanych w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Jak wynika jednocześnie z poczynionych powyżej rozważań teoretycznych – nawet gdyby przychylić się do stanowiska powoda, iż dochodzone roszczenie skierowane przeciwko pozwanemu ocenić należy jako roszczenie wynikające z bezpodstawnego wzbogacenia, to również zasadny jest wniosek o stosowaniu do takiego roszczenia trzyletniego terminu przedawnienia, albowiem wykazuje ono chociażby pośredni związek z prowadzoną przez powoda działalnością gospodarczą.

Równocześnie nie sposób zgodzić się z argumentacją strony powodowej, iż błędnie Sąd Okręgowy uznał, że nie nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia roszczenia powoda. Apelujący przekonywał, iż złożył przeciwko pozwanemu pozew o zapłatę kwoty objętej niniejszym postępowaniem do Sądu Okręgowego w G., co spowodowało

przerwanie biegu przedawnienia, gdyż de facto pozwany brał udział w tamtym postępowaniu. Powyższe zapatrywanie jest oczywiście błędne. Wskazać należy bowiem, iż w powoływanej przez powoda sprawie o sygn. akt XV C (...) Sądu Okręgowego w G. powód skierował powództwo przeciwko (...) w S.. Sąd Okręgowy uznając zaś, iż ww. podmiot jako państwowa jednostka budżetowa nie ma zdolności sądowej odrzucił pozew postanowieniem z dnia 30 czerwca 2015 roku. Sąd Apelacyjny w G. postanowieniem z dnia 4 maja 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. akt I ACz (...) oddalił zażalenie powoda na ww. orzeczenie, podzielając stanowisko Sądu pierwszej instancji i wskazując jednocześnie, iż to Skarb Państwa jako osoba prawna posiada zdolność sądową i powinien występować w sprawie w charakterze pozwanego. W żadnej mierze nie sposób zgodzić się zatem, iż pozwany na gruncie niniejszej sprawy Skarb Państwa – (...) w S. brał udział w ww. sprawie o sygn. akt XV C (...) Sądu Okręgowego w G. w charakterze pozwanego. Co oczywiste, przerwanie biegu przedawnienia (art. 123 § 1 punkt 1 k.c.) odnosi skutek wyłącznie w stosunku do tego zobowiązanego, przeciwko któremu skierowana jest czynność uprawnionego, mająca doprowadzić do realizacji jego roszczenia. Uwzględniając powyższe, brak jest podstaw do zaaprobowania argumentacji powoda, iż wskutek wytoczenia ww. powództwa doszło do przerwania biegu przedawnienia wobec pozwanego w rozpoznawanej sprawie Skarbu Państwa. We wniesionej apelacji powód wskazywał również, iż o przerwaniu biegu przedawnienia świadczy także treść pism pozwanego z dnia 11 czerwca 2012 roku oraz z dnia 25 marca 2014 roku (k. 200-201). Nadmienić należy jednak, iż w myśl art. 123 § 1 punkt 2 k.c. bieg przedawnienia przerywa się

przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje. W przedmiotowych pismach nie nastąpiło jednak uznanie roszczenia przez pozwanego, na co wskazuje sam powód – w dokumentach tych odnoszono się jedynie do konieczności wyjaśnienia okoliczności związanych z roszczeniem sformułowanym przez powoda. Zaznaczyć należy jednocześnie, iż w piśmie z dnia 18 kwietnia 2014 roku (...) jako jednostka Skarbu Państwa odmówił spełnienia żądania powoda zapłaty kwoty 215.250 zł wraz z odsetkami.

Reasumując uznać należy, iż rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji jest prawidłowe. Mając powyższe na uwadze, w punkcie I. wyroku Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda jako bezzasadną.

Ponadto w punkcie II. wyroku Sąd drugiej instancji zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 8.100 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, której wysokość ustalono na podstawie § 2 punkt 7 w związku z § 10 ustęp 1 punkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015, poz. 1800 ze zm.) w zw. z art. 99 k.p.c.